

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims — Atrassats: 20

Núm. 1952 — Any XXXVIII

BARCELONA 26 DE MAIG DE 1916

AL PEU DEL MONUMENT

— Per a tu, papà, totes les flors; per a mi totes les espines.

El pirata imaginari

AMB alarmants titulars, els diaris criden els nous torpedejaments davant les nostres costes. Vaixells russos, grecs, italians, noruecs i francesos han estat enfonzats per un submarí, austriac o alemany, deixant abandonades les tripulacions en mig del mar, després d'haver-se apo-

derat de tot lo que en els vaixells tenia algún valor. Els naufragats han desembarcat a Palamós, a Vilanova, a Torredembarra i a Tarragona. Revista general de naufragats.

Són els presents alemanys. França ens envia savis i ells ens omplen de tropes del Camerón que hem de mantenir; França ens regala llibres, i ells naufragats; França, se prepara a oferir-nos les primícies dels seus artistes, i Alemanya les dels seus torpeus. La desproporció de aquestes presentalles és d'evidència tan forta i tan eficaç, que mentres el prosselitisme francòfil consegueix adeptes entre'ls homes d'art i de lletres, els germanòfils van obtenint iniciats entre la gent malànima i ambiciosa dels bens agens.

No se'm negarà que aquests naufragats que'ns arriben, deixant abandonats en la mar els seus barcos, constitueixen per a les ànimes temeraries i ambicioses una gran temptació. El pirata sempre ha tingut un caient romàntic, una seducció de lladre senyorívol, un prestigi de mal capità. ¿Per què tots aquells que sospiraven per no ésser possibles les antigues històries piratesques, no han d'aprofitar-se d'aquests temps incongruents i tràgics per a llençar-se a una magnífica acció que astoraria al món, però que'l món comprendria? ¿Per què no han de fer-se pirates de submarí, i corre mars, cercant aquests galeons que porten les mil estafalaries i valioses mercaderies modernes?

Els submarins alemanys ataquen sense avís, intimiden sense bandera, procedeixen sense excusa, agafen lo que poden i se'n van tan tranquil·lament com un jutge que acaba de procedir a un embarg. Si un capità Nemo a l'inrevés, un brètol científic, un aventurer de la cultura, se llençés al mar amb un submarí ¿qui podria deturar-lo o recriminar-lo, ni llençar contra d'ell requisitories, ni ordres de captura, si tots els submarins perteneixents a l'imperial marina, torpedegen sense trencar l'incògnit? En aigües espanyoles podria operar tranquil·lament perquè el govern, no posaria la seva persecució per por de vulnerar la neutralitat, i els germanòfils l'excusarien i fins algún glosador o algún Cirici Ventalló, pensarien en una «Nautilus», passejant per les aigües una bella renunciàcia. I si el pirata, per una malaventura, era capturat, a la seva presó acudirien els germanòfils amb roses i fruits, posseïts del mateix fervor que'ls camperols andalusos senten pels bandolers que ells creuen els vengen de les injustícies senyorials.

A la fi, aquest pirata, no faria més que acceptar, aplicant-la, la teoria germanòfila de la força científica aixafant el dret. ¿Per què voleu ésser dominadors?—se pregunta als alemanys.—Perquè som els més forts i els més cultes—responen. L'home que no bada ficat a pirata, podria donar la mateixa resposta. Si té audàcia i cultura, ¿en nom de què se li pot aplicar una moral ni una jurisprudència? Són les lleis marítimes les que s'han de subordinar als submarins, no pas els submarins a les lleis marítimes.

El pirata viu podria aplicar-se la teoria: No són els lladres els que s'han de subjectar als còdics, sinó els còdics als lladres, perquè la vida s'ha renovat, i existeix tanta distància entre l'ex-propiador científic, enginyer que's possessiona directament de les coses i el lladregot corrent, com entre el «Pithecanthropus» i un dandy. La necessitat no té llei, i els còdics no són més que un troç de paper. Teoria aquesta, que podria aplicar el químic anarquista o el botiguer sofisticador amb laboratori, o els falsificadors que haguessin arribat fins a estudiar els caràcters cuneiformes i les escriptures faraòniques, o els bandolers en possessió de filosofies egocèntriques. Bonnot precedeix les teories germanòfiles.

Fantasies? Naturalment. Però no se'm negarà que si per inesperada sorpresa, aparegués un pirata espanyol, senyor, ¿i quina abundància d'Esproncedas apareixeria en la nostra premsa germanòfila! En Valle Inclán escrigué un original elogi d'en Mamed Casanova, digne d'haver vestit «la ropilla acuchillada de los Borgias». El nostre pirata, seria el descendent heroic del marquès de Bazán, de don Joan d'Austria, d'en Gravina i d'en Méndez Núñez.

En quant al botí, és d'ara que alguns il·lusos pretenen denigrar-lo. En les històries cavalleresques espanyoles, mai falta el «botín» i els «rehenes», i en les nostres guerres civils, dels precursors dels pirates que hem imaginat, ne deien latro-facciosos. Fins tindrien precedents, de tradició ben castiça, els cavallers pirates!

PARADOX

Del Jardí dels humoristes

EL LLORO

Feia un temps preciós, veritablement primaveral.

Per això, amb tot i la pluja de projectils que'ls dirigibles alemanys havien llençat el vespre abans, els carrers de la vileta del front respiraven una placidesa y una ignocenta tranquil·litat extraordinàries.

Plantat al mig del jardí de la seva torreta, les mans a les butxaques, el meu amic Gaston va rebre'm amb un amable somris.

Al felicitar-lo per no haver sigut perjudicat amb motiu de la visita dels zeppelins, va dir-me:

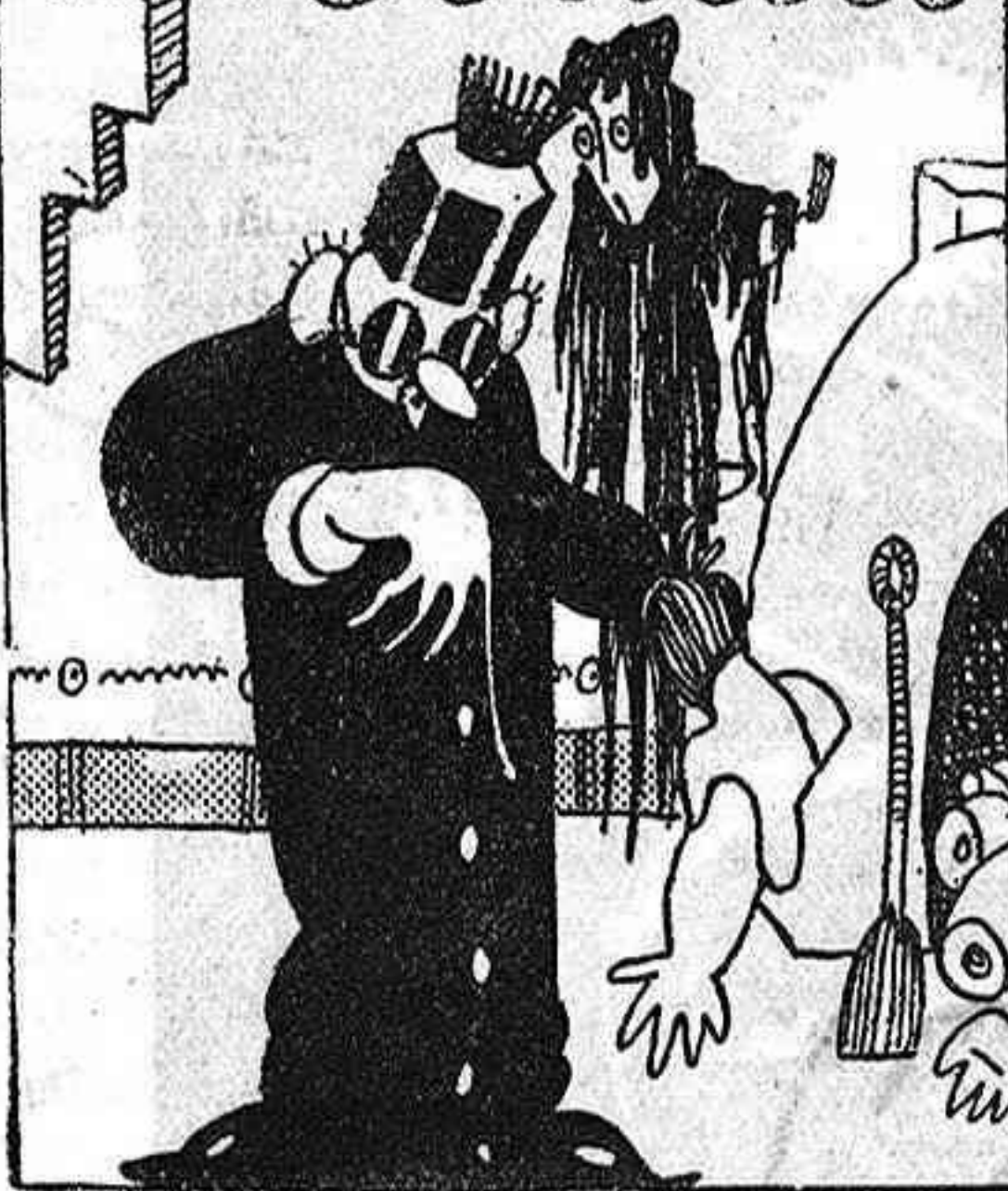
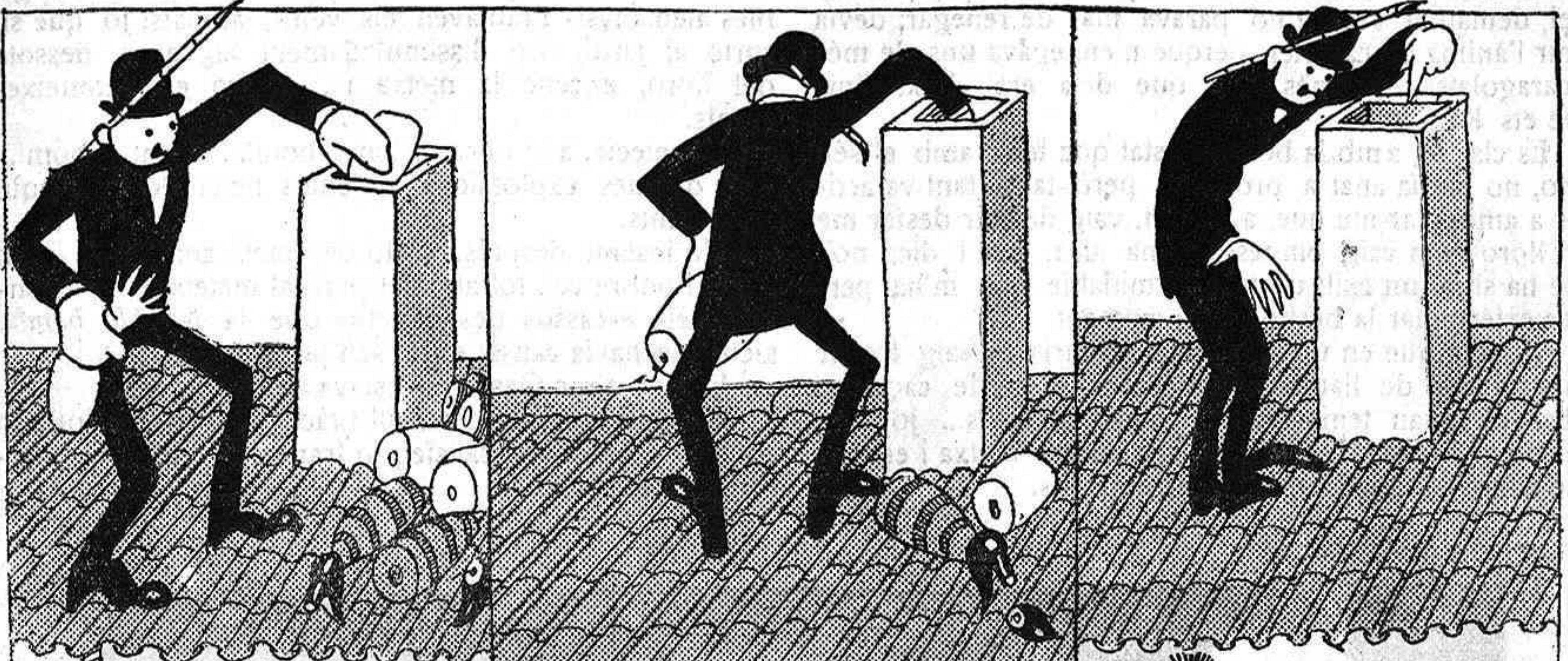
—Calla home!... Si els zeppelins acaben de donar-me una de les més grans alegries de la meua vida.

—I això?... Com ha sigut?

—Ja veuràs, ja t'ho explicaré. El veí de aquí al costat, un bon subjecte amb el qual estic en inmillorables relacions, l'altre dia va tenir el mal acudit de comprar-se un

LA «MUJER DESCUARTIZADA» O LA REDOMA ENCANTADA

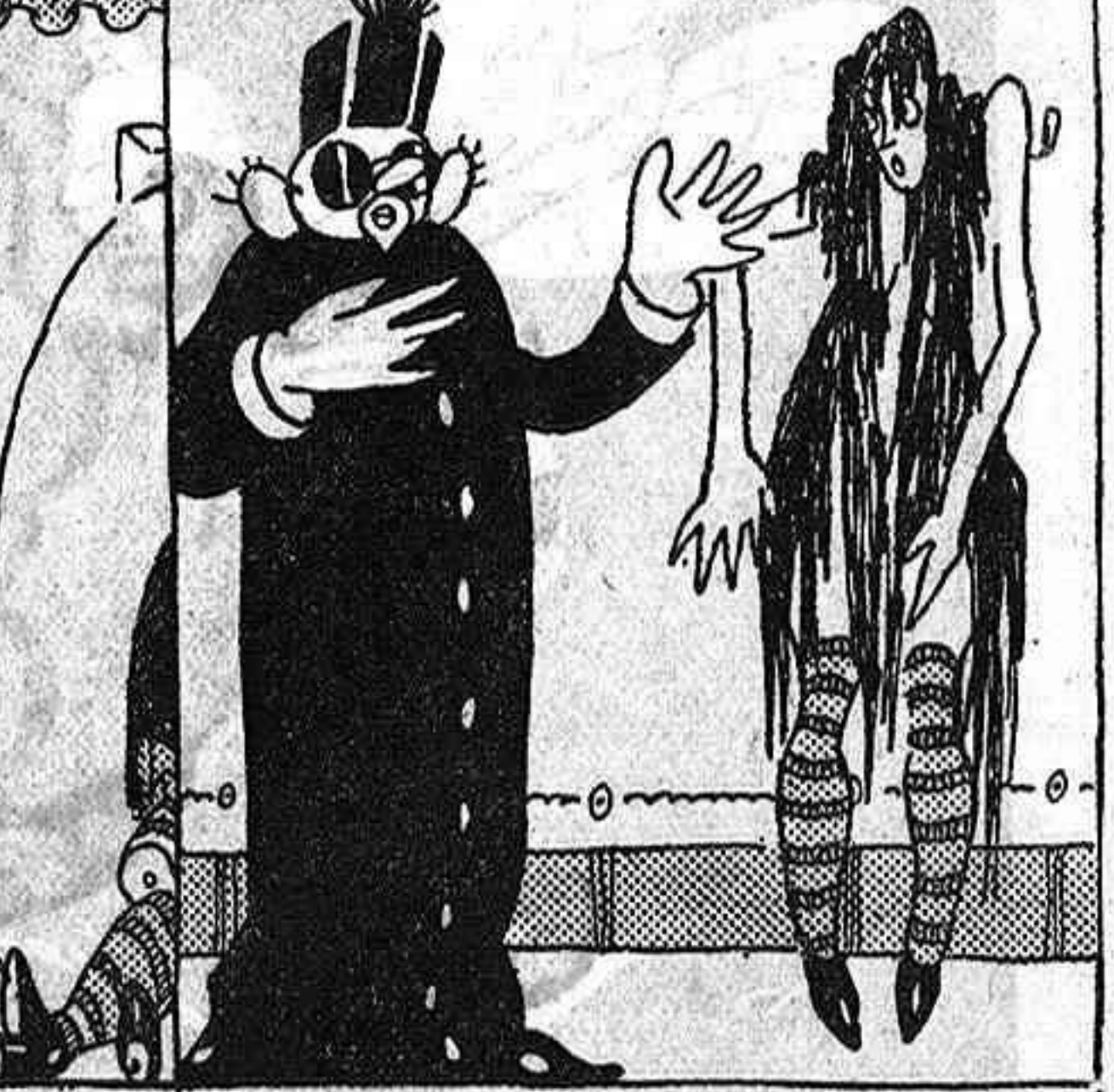
(Historia de un crim esgarriós)

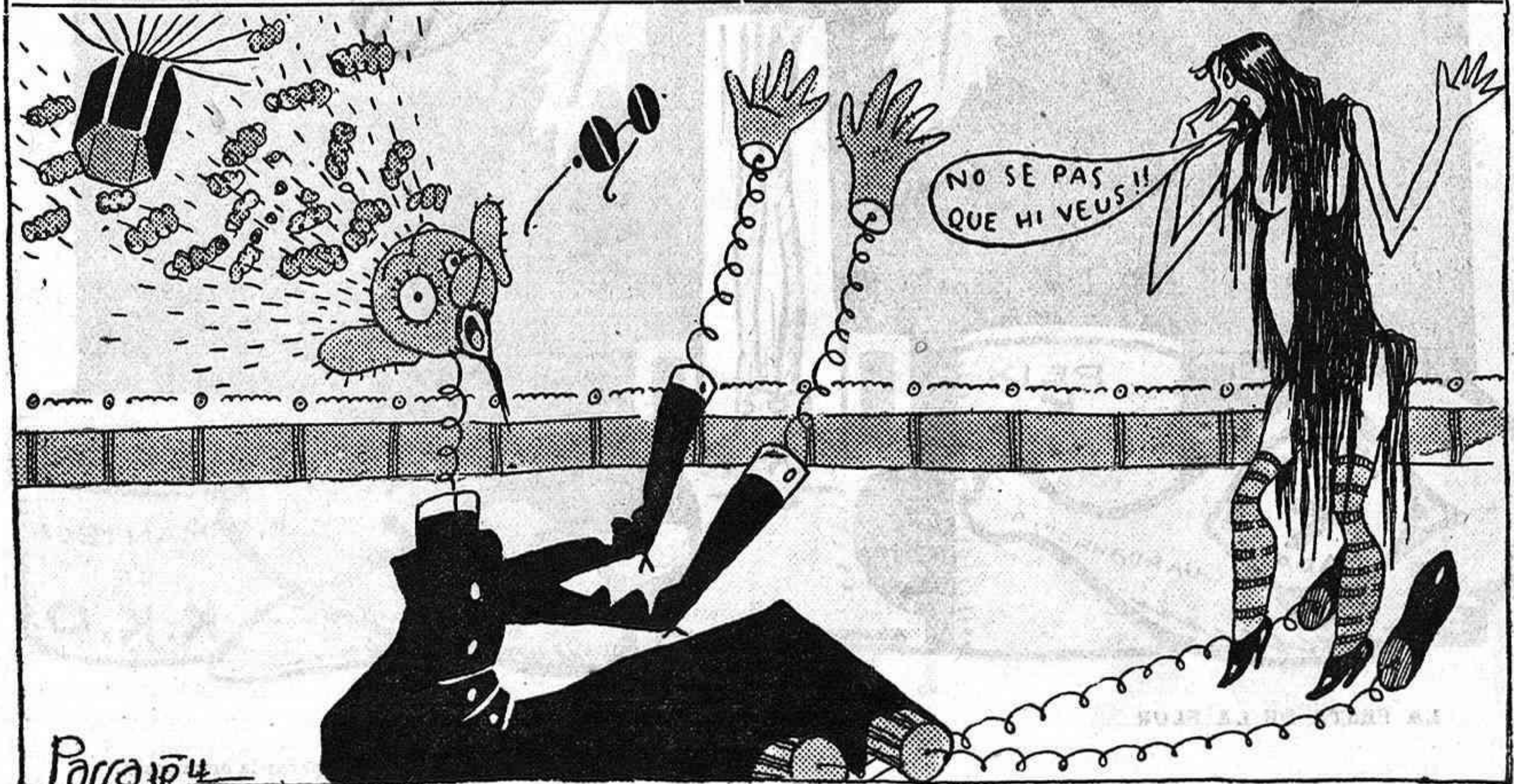
-Ara cau un braç!...

-Ara cau una cama!...

-Ara ja la tenim quasi sencera!...

-Ave Maria Puríssima!...

Parra 104

lloro. Una bestia preciosa, amb un bec immens i un plomatge de colors virolats, que no hi ha més que demanar. Però, noi, un lloro xerraire d'aque!ls tan empipadors. Del dematí al vespre no parava mai de renegar; devia tenir l'ànima de carreter, perquè n'engegava uns de més recaragolats!... El més petit que deia era «Rekristina! que ets Karallot!»

Es clar jo, amb la bona amiatat que tenia amb el séu amo, no podia anar a protestar, però tant i tant va arribar a amohinar-me que, a l'últim, vaig decidir desfer-me del lloro i em vaig empescar una idea, que't dic, noi, que ha sigut un èxit; un truc formidable que m'ha permès exterminar la bestiola impunement.

Vetaquí que en un dels meus armaris hi vaig trovar una capceta de llauna plena de pólvora de caçador, sabs? de quan tenia afició a matar perdius... Jo que quina en faig?... Hi col·loco una llarga metxa i espero que anunciïn el primer raid de zeppelins.

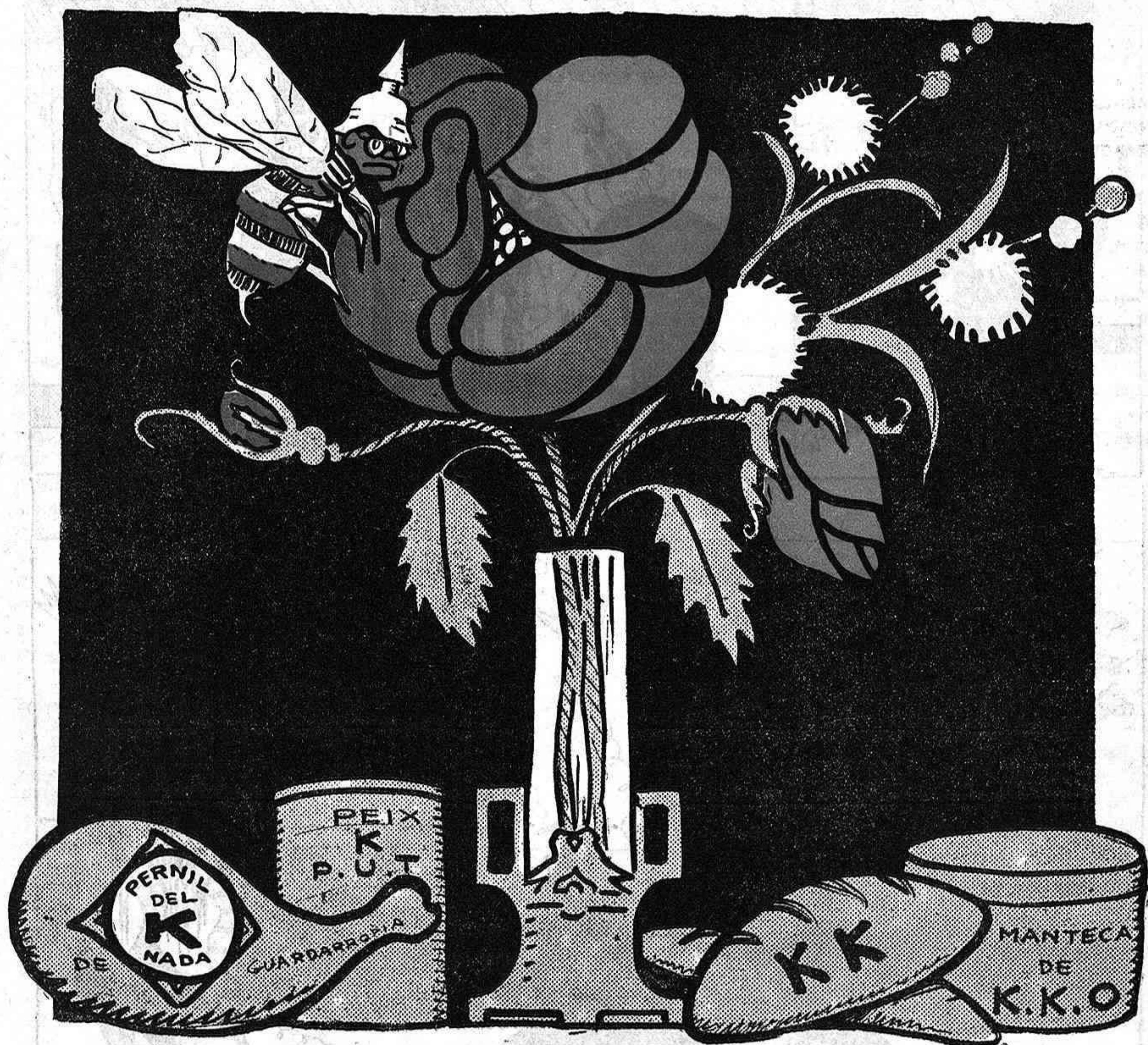
Ahir vespre, doncs, vetaquí que sento les cornetes dels nostres soldats que donaven el crit d'alarma: «S'acosten els dirigibles alemanys!... S'acosten els dirigibles alemanys!» bramaven els veïns, afollats. Jo que si, surto al jardí, tiro dissimuladament la capsa dessota del lloro, encenc la metxa i... espero els aconteixements.

En efecte, a la poca estona: bom!... bom!... bom!... unes quantes explosions violentes tenen lloc per aquí als voltants.

Un instant després, surto del meu amagatall, i em veig al pobre veí, tot alarmat però al mateix temps content dels escassos desperfectes que la terrible bomba alemanya havia causat en el séu jardí.

El meu amic Gaston m'estava dient:

«Ja veus si ha sigut sencill i fàcil d'arreglar. Tothom content: el meu veí satisfet, jo tranquil i lliure del martiri de la bestiola...»

LA FESTA DE LA FLOR

—Artificials?... Per a això no calia esperar la primavera.

Quan tot de cop se sentí una veu estranya pero que's distingí ben clarament:

—Rekristina, que ets Karallot!...

Era el lloro, que s'estava en una de les branques més altes de un eucaliptus, i portava una cadeneta de metall lligada en una pota.

L. FORTOLIS

El banquet d'en Regàs

Si haguéssim disposat de qualsevol dels nostres diaris, fins d'*El Poble Català*, que sembla un diari clandestí, hauríem encapsalat la informació de l'àpet regionalista, amb un títol tal volta impertinent, però just. Aquest: «El banquet d'en Regàs».

La gent no va aplaudir la entrada d'en Cambó, sinó la sortida dels cambrers; no feu cap escarafall davant els discursos, sinó en la contemplació del panorama; no va rumiar les declaracions sensacionals d'en Cambó, sinó els queviures ingerits i els plats i olles aprofitats. A la manera de les campanes, en el fons dels plats i dels gots, haurien d'haver gravat la llegenda llatina: *Regàs regnat, Regàs imperat*.

I en Regàs ens va descrivint tota aquella mobilització culinària. Mentre ho fa, juga amb unes rodones de cartró, de les que els cambrers portaven numerades al trau.

—Què és això?

—Res, uns quants números de cambrers.

—Els que han deixat de venir?

—No.

—Són repetits?

—No.

—Aleshores...?

—Es que... Miri, aquest és el 13, aquest el 100, aquest el 69...

En Regàs riu i fa voleiar entre els dits les rodones numerades:

—No oblidem que hi han números que ni l'Agulló s'atreviria amb ells...

«Pan y Toros»

Les quatre... Els cinc mil catalanistes se commouen. Haurà arribat l'hora de la llibertat? Serà la de llençar el crit? Anirem a donar un pas més, res, un bot, i llençar-nos a la muntanya? Són les quatre. Els cinc mil catalanistes pensen: Ara començaràn els toros.

Però aquest diumenge ho és d'abstinència taurina. El poeta Sagarra, abonat a l'ombra, permanece impassible; la cara d'en Bertrán i Musitu—la cara del comte Hugo de *La moneda rota*—no trasllueix cap emoció, i en Bertrán i Musitu compta, entre les seves nombroses relacions, fins la dels «monos sabios», i l'Abadal...

—L'Abadal tauròfil?

XAFAGOR PER FÓRA

—Avui et vé demanar-me un sombrero nou?
—Esclar, home... Com que veig que regales!

XAFAGOR PER DINTRE

—Ah, no és Munich, aquesta cervesa?... Doncs quina beguda alemanya teniu?
—Si vol llet de burra...

—Sí, amic catalanista, que sents la punxanta nova en mig del cor; l'Abadal és més que un «aficionado», més que un tauròfil, més que un vigatà; l'Abadal està doctorat en ciències toreres i reconegut com el Sánchez Neira de Catalunya.

—Home! Tant com en Sánchez Neira...

—Qui diu Sánchez Neira, diu «Sobaquillo», o «Don Pío», o «El Barquero». En temps del Guerra, els toreros no preguntaven per l'opinió dels revisters. Deien, senzillament, plens d'angunia:

—¿Qué dise el seor Abadà, de Vich?

Che!

Se donen a l'Ateneu dues menes de conferències absolutament contraries; les del senyor Comas i Solà, misterioses, etèrees, i les dels valencianistes, cridaneres i pintoresques.

Puja en Durán i Tortajada a la tribuna i comença la seva peroració. Se detura a parlar de l'Ebre, que separa a València de Catalunya. En Tortajada suspira: «Aquest riu que ens separa, sembla eixir del ministeri de la Governació».

Signes d'aprovació; però un valencià sent el pit gonflat d'entusiasme per la frase, i diu:

—Che, c....., molt bé!

I la frase castiça rebota del retrat d'en Suñol al d'en Milá, pertorbant una mica l'austera solemnitat de la sala.

Fantasies periodístiques

En Díaz Retg va nèixer orientat. Nosaltres ens reservem per a un altre dia aclarir aquesta teoria del naixement orientat. Avui ens limitem a dir que en Díaz Retg va nèixer orientat, i complint el seu destí, de *El Diluvio* salta a París, de París a Verdún, de Verdún al quarter general, on conversa amb en Joffre, obtenint fotografia i dedicatòria. Ara, ja a Barcelona, dona una conferència

sobre el seu viatge, no a l'Ateneu, no a una sala asequeble, vulgar, sinó en el mateix Saló del Consell de Cent.

L'orgull d'en Díaz Retg és haver estat a Verdún, on no ha arribat cap periodista espanyol.

—I les cròniques aparegudes?

—Fantasies.

—Totes?

—Totes.

—I les de *La Vanguardia*?

—Fantasies.

—De manera que en «Gaziel» no ha estat mai a Verdún?

—Mai.

Sortosament en «Gaziel» pot ésser el nostre De Maistre, i fer-nos viatjar des de la seva habitació. I després, fa tan bonic...

Aquí, un que ho ha agafat d'un altre, objecta:

—Sí, fa bonic com un dibuix d'en Sardá o d'en Cabrinety.

De retorn

—Com ha anat?

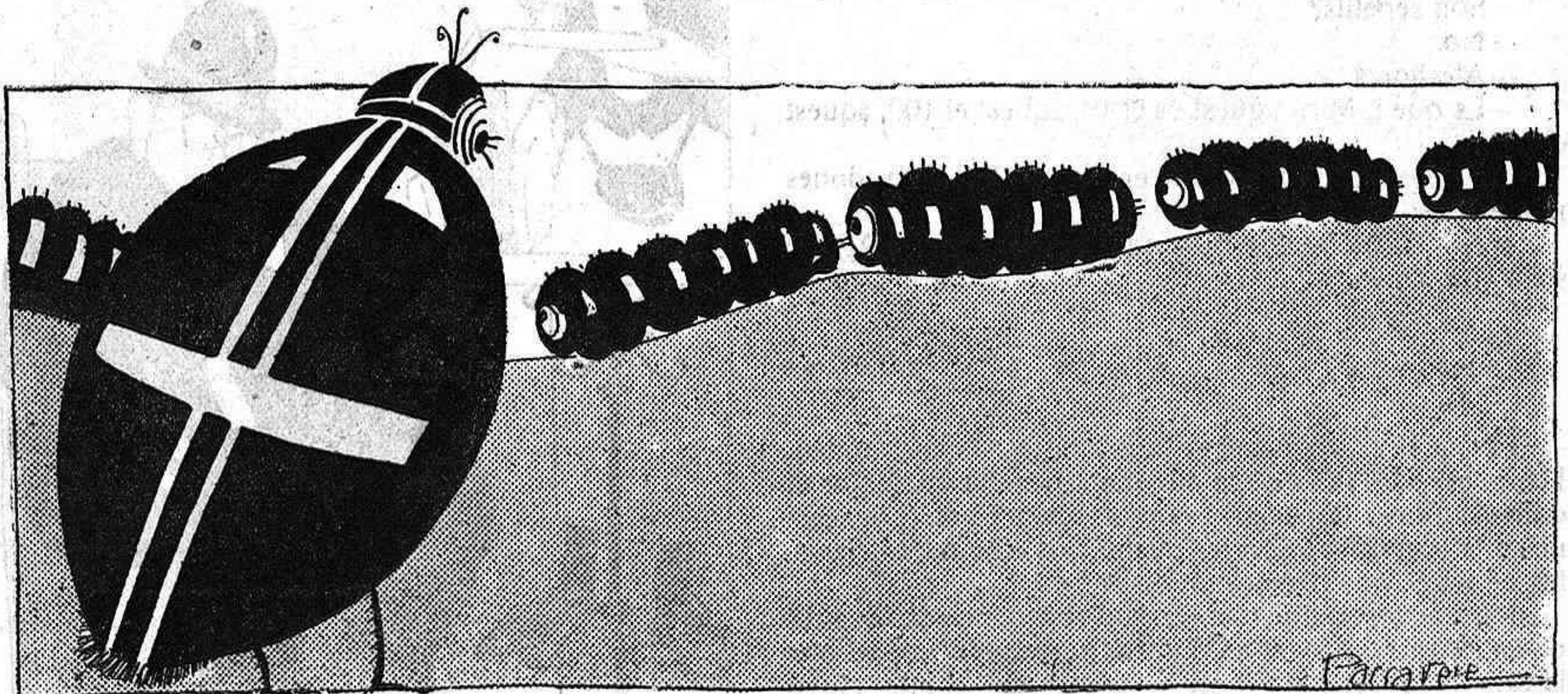
—De primera.

—Com de primera? Que t'has tornat boig o mil·lionari, noi? Així malgastes els diners? Viatjar de primera. Per què no compres un automòbil?

—No, home, no; el viatge ha estat en tercerola, i per Barcelona en la carroça de tots, que deia aquell del *Cuore*. Lo que ha anat de primera ha sigut l'estada.

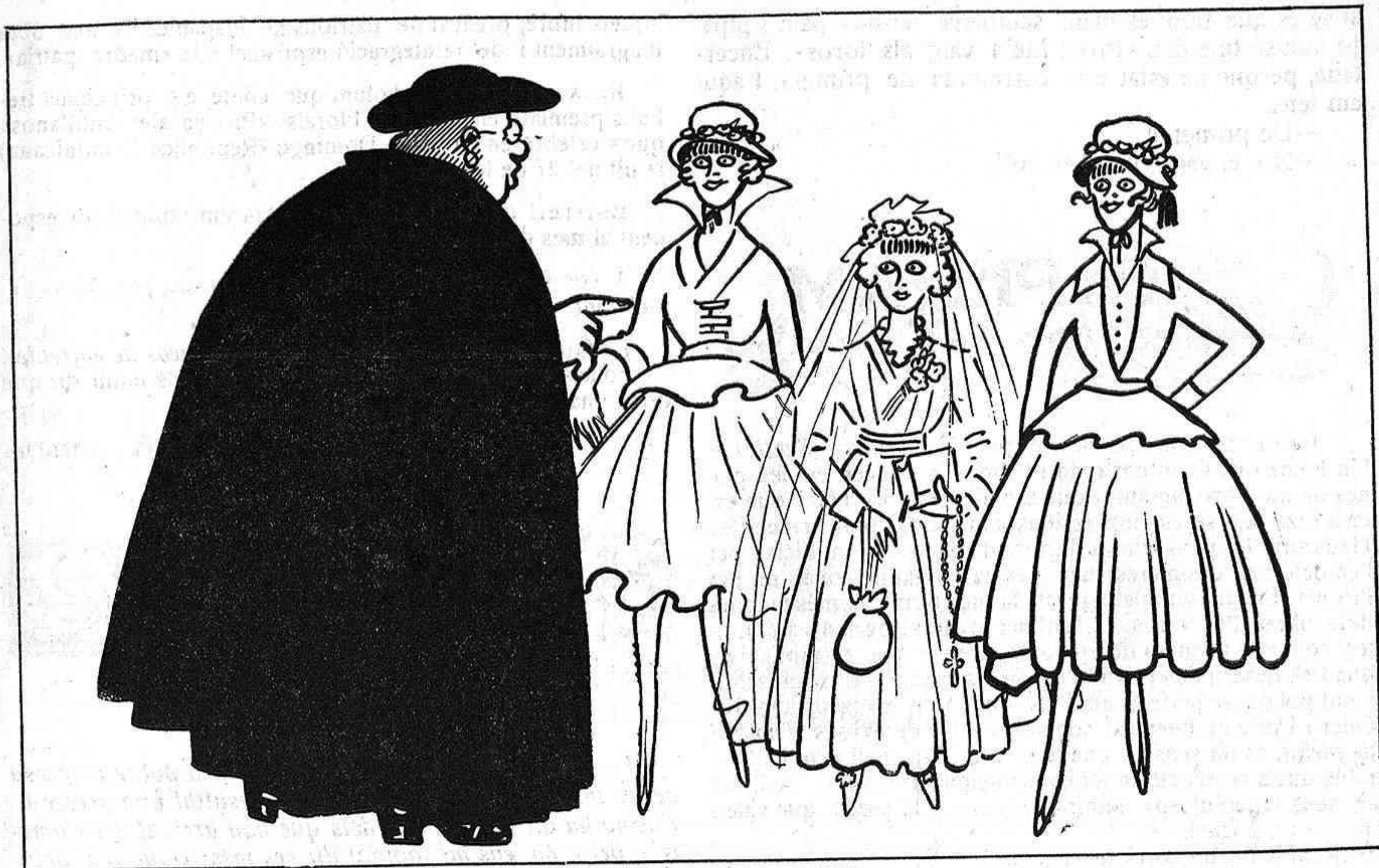
—Veiam, digues, que no t'acabo d'entendre.

—Veuràs: arribem a Barcelona, i de cap a Sant Agustí; va costar molt que ens admetessin, perquè allò era un

BESTIOLLS DE BOSC

La «marieta» (contemplant una restrellera d'orugues): — Ja m'ho pensava que fracassaria la vaga de carrilaires.

LES MODES I EL CAPELLÀ CURT DE VISTA

—La del mitg és la mamà?

—No, si és la germaneta petita, que va de llaro perquè fa la primera comunió.

jubileu. Per fi, ens donaren una cambra, ens rentàrem la cara i cap, i a la «Lliga» falta gent a canviar els tickets.

Fet això, a entaular-nos, i tu ja sabs lo que són els entaulats de Sant Agustí. Que badella, que lluç, que pèsols, que rostit i *mantecado*, ametlles i panes i galetes, i si no ens donaren mèl i mató, fou perquè se'n descuidaren, ja que, com una mare al séu noi, tracten als parroquians en aquella casa.

Sopats, anàrem a pendre cafè al Continental, que és de lo millor de Barcelona, i allí començà la nostra sorpresa.

—Digues?

—Doncs, en el cafè, regidors i diputats de la «Lliga».

—I què?

—Veuràs. Sortim del Continental i ens en anem al «Tívoli». Sabs què?

—Home...

—En una llotja, diputats i regidors de la «Lliga».

—I què?

—Calma. Sortim, i un diu per anar a l'*Andén*; allí, com per tot arreu, els mateixos senyors de la «Lliga» que't fan respecte i et trenquen les oracions.

—Sí, què?.. digues...

—Encara no s'ha acabat. Un altre proposa d'anar a l'*Excelsior*, un lloc de recreo on ballen *negritos* i juguen al set i mig. Sabs què?

—Quedàreu tranquils?

—Orgues. Allí, regidors, diputats i, àdhuc, senadors de la «Lliga».

—Carail

—Res, que vaig tornar corrents a Sant Agustí amb la temença de trobar-ne algú al *piltre*. Després he sapigut que aquest perill el corria més aviat si hagués anat a cà'n Verdura o a la posada Prim.

El diumenge, al míting, estava una mica amb ansia perquè temia que'm caigués un llum d'aquells al cap o que un dels cavalls voladors me tirés una coça; però no va passar res, ni després del discurs del senyor Cambó. I això que, noi, fou un parlament rabiós; si ho deia de veres, jo, d'en Romanones, ja tremolaria.

I en acabant, cap a l'àpet. La veritat és que arribàrem al Park Güell sense gaire gana. Ja estavem farts de pols. Sort que allí ens donaren un mig vermouh sense olives i sense pagar.

Seguèrem en el nostre número, que estava col·locat en una taula numerada de la secció D, de la brigada J, de la divisió C, perteneixent al còs d'exèrcit del senyor Durán i Ventosa. Tu no ho entens tot això i jo tampoc, però el senyor Agulló (a) Pol, sí, i amb que ho entenguí ell, ja n'hi ha prou. No ens hi enfundem.

Un *fulano* que's diu Regàs tocà la campana i ens donaren bé i depressa. Tots aplaudírem al nomenat Regàs. Després de dinar, començàrem a tirar-nos els plats pel cap; era molt divertit, però el general en quefe Excelentíssim senyor Prat de la Riba ens envià al séu edecà d'ordres senyor Cambó per a que ens fes plegar.

Obeïrem, i pujà a la trona un tal Bofill, que no sé quin grau té ni lo que deia, perquè no el sentíem; lo que

sí sé és que amb les mans semblava fer-nos pam i pipa. Jo que sí, que dic: «Prou! Me'n vaig als toros». Encertada, perquè ha estat una correguda de primera. I aquí em tens.

—De primeral

—No, el vagó, no. Tercerola.

PROSES D'AMOR I DE PIETAT, per R. Suriñach Senties.— Un home que té un cor gran i l'aboca tot sencer en les planes de un llibre, un autor que sab observar la vida i que exterioritza les seves impressions amb una gran sinceritat. Heus'aquí lo que s'amaga darrera d'aqueix volum, dictat per l'emoció i el desinterès, mai per la vanitat personal ni per l'ironia. Ens ha semblat aquesta la més ferma, la més madura de les obres d'en Suriñach. Tant per lo que respecta als assumptes, com a la forma o desenrotlló, creiem que en molts dels quadres descriptius i en moltes de les pàgines d'intim sentiment pot dir-se ja *de tu* amb els que foren els seus mestres Oller i Enric de Fuentes. Ademés, l'autor de *Proses d'amor i de pietat*, és un sensitiu que té ja estil, i un estil propi admirable que's revela sobre tot en els magnífics articles dedicats als nens tuberculosos, admirables cants a la pietat que valen per tot un poema.

Rebi la nostra coral felicitació.

CARTONES DE RAEMAEEKERS.—Una quarantena de dibuixos, tot caricatura vibrant i trascendental, pàgines cruentes de sàtira fibladora, lo millor sens dubte de quan s'ha publicat contra la barbarie alemanya. L'obra de l'holandès Raemaekers fa tan mal als homes de la *Kultur* com el mateix canó de 75 francès, i esdevindrà amb el temps un monument immortal a la generosa protesta de la llibertat ultratjada i un formidable anatema contra els assassins de criatures i dones.

EL PODER DE LAS IDEAS.—Follet que firma un tal Albert de Segovia, en el qual s'hi descriu la solemnitat verificada al carrer de l'Aguila, de la Havana el 12 de desembre de 1915, amb motiu de haver-se canviat el nom de l'esmentada via pel de Rafel María de Labra.

ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA.—Memoria dels treballs realitzats durant l'any 1915.

NUESTRA AFIRMACIÓN REGIONAL.—Apunts per a un llibre sobre nacionalisme gallec, fets per Antoni Villar Ponte.

ARXIU.—Revista porta-veu del Conservatori Municipal de Música de Vic i de la Societat Vigatana de Concerts.

LECTURA POPULAR.—Aqueixa interessant biblioteca de divulgació d'autors catalans, que tan acertadament dirigeix el benemèrit i excel·lent poeta Francesc Matheu, acaba d'entrar en el desè volum amb un suggestiu fascicle dedicat als precursors. Una quinzena de poemes hi consten amb ben triades composicions, fent de pòrtic monumental la gloriosa *Oda a la patria* d'en Bonaventura Carles Aribau.

LOS CONTEMPORÁNEOS.—En el darrer número s'hi publica una bonica novel·la d'en R. Pérez de Ayala, *La caída de los lunares*.

UNA LENGUA Y UNA RAZA, per Alfons Robledo.—Aquest senyor, acadèmic de la llengua a Colombia i corresponsal de la de Ciències i Arts de Càdiz, acaba de ofrenar a Espanya, amb motiu del tercer centenari de la mort de Cervantes,

aqueix llibre, prenyat de patriotisme hispànic. Es una obra d'agraïment i de reintegració espiritual a la «madre patria».

RENACIMIENTO.—Un volum que conté els principals treballs premiats en els Jocs Florals «Provenzales Antillanos» que's celebraren en Santo Domingo (República Dominicana) la nit del 27 de febrer de 1916.

BUTLLETÍ DEL MUSEU SOCIAL.—Havem rebut el corresponent al mes de febrer d'enguany.

A LOS CATÓLICOS ESPAÑOLES E ITALIANOS, por Mons, T. Delmont.

LA GUERRA EN MONTIVIDEO (*Para los chicos de enfrente*). Follets de propaganda al·liadòfila, als quals inútil dir que dona una completa conformitat el llegidor.....

SEPT SCIENCIES

ESPURNES DE LA GUERRA

La princesa negra de que parlavem, la pobre princesa de les mitges al garró, realment ha resultat una princesa. Ens ho ha dit un alemany dels que han arribat del Camerun, però no ens ha sapigut dir res més: «Que era princesa, que era germanòfila i que el seu pare, el rei, s'ha quedat allí an aquells boscos de l'Àfrica.»

Aquesta falta de datos, o diguem-ne de biografia, en la fa molt més interessant. L'Anuari Gotha no'n diu mai res d'aquestes famílies reials africanes. Ells tenen la seva dinastia, la sang reial de color africà, la seva ascendència gloriosa. Són tan reials com qualsevol rei. Però els reis són reis segons els seus súbdits, i un reiet que com a súbdits té uns quants cents negres, uns milers de micos i algun escamot de feres, no se li dona bel·ligerància.

Abans, quan el negre era fruit, un rei de terres africanes venia a ésser lo que avui és a Espanya el president de un monopoli. Criava poble i després se'l venia, i encara que avui els nostres cabdills venen a fer quasi lo mateix, el procediment és un altre. Els d'allí es venien al poble per quatre vidrets de color; els d'aquí els compren el vot, o bé amb diners o bé amb oratoria.

Sia com vulga, aquesta princesa ha arribat a Aranjuez com facturada. Ha deixat els seus boscos, les seves costums, la danza guerrera, les cançons de la seva terra i sobretot la llibertat, i ha entrat a Aranjuez com un pinçà, un pobre pinçà aixelat i mustic, que no l'han fet cego perquè les negres com menos llum veuen menos canten.

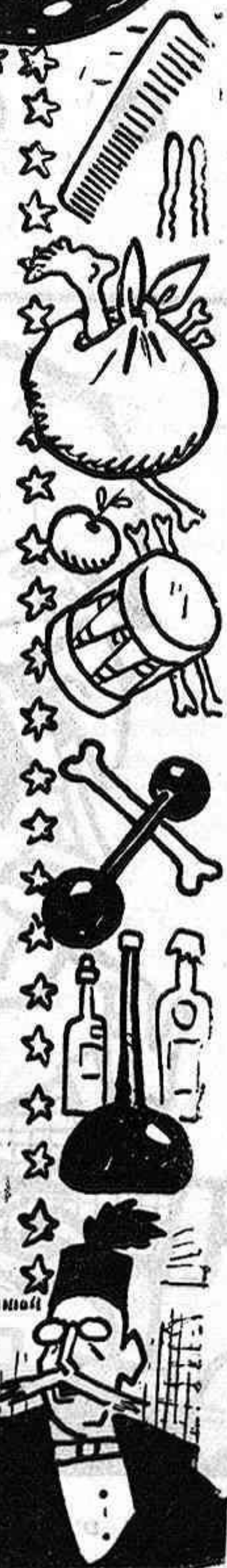
Afigureu-vos que a la negreta l'han allotjada a l'hospital. A un hospital la filla dels boscos! A un tancat pietós, però a un tancat! Ella, que si la deixessin pot-ser s'enfilaria an els arbres d'aquests hermosos jardins d'Aranjuez, i viuria de fruita com les merles. Acompanyada de dues monges, té de veure malalts tot el dia, i sentir planys, i veure llits de rengle. Ella que devia córrer com una daina i nedar com un peix, no pot anar sola ni a passeig; ella que devia anar lliure sense roba ni sense destorbs, ara me li han engiponat tota la roba venturera que han anat trobant pel camí! A la pobre princesa, segurament, la deuen fer menjar a hores fixes, i amb plat i amb forquilla i brou de ranxo, quan més s'estimaria menjar a cremadent al-

LA MUJER DESCUARTIADA

Padres que tenéis cuñadas, sobrinas que tenéis yernos, prestad hoy vuestra atención a este terrible suceso, ocurrido en San Andrés; un crimen de esos horriblos, más sensacional si cabe que el gran conflicto europeo. En la Riera de Palau, bajo un puente mitad hierro y mitad piedra picada, se hallaron varios fragmentos de una señora u mujer que aun en claro no se ha puesto. Atada de pies y manos, clavada una caña al cuerpo, más bien parecía un pollo con destino al asadero, que un ser humano sin vida víctima de sufrimientos. Se ve que los asesinos que la hazaña cometieron, después de bien saciados sus instintos más perversos, debieron de celebrarlo con callos y *caracuelos*. La prueba es que bajo el puente, no muy lejos del suceso, todavía se ven *closcas* esparcidas por el suelo. El periodista Bono, que es un *peje* revistero, por un rasguño en la oreja y una cicatriz del dedo descubrió que la muchacha por mor de su nacimiento era hija de Mallorca

como Maura el del Congreso, que se llamaba Manuela y que debía seis céntimos a una que vende judías secas en el Pueblo Seco. Se siguió una pista al punto y como junto a los restos se hallaron una alpargata y un cuchillo, todo nuevo, la Justicia buscó el pie de la alpargata al momento... y sobre el *Carboneret* mil sospechas recayeron. La cosa iba viento en popa, mas, ¡oh, Dios del santo cielo!, cuando ya casi del todo estaba listo el proceso, la muerta y el matador, o sean los interfectos *Manuela* y *Carboneret*, como dos tórtolos tiernos, en una plaza de Amposta reaparecen ilesos. Y allí la resucitada oye de labios de un ciego toda esa historia verídica que es el fracaso más grande del mundo detectivesco y es el «planchado alemán» más famoso que ojos vieron para la señora Themis y para *El Noticiero*.

guna gacel·la morta amb sageta i rostida a sota d'un arbre tropical, com aquells de la Flor de un dia, plé d'orquidees i de papellones.

Aquestes princeses, als temps dels Cèsars, a l'arribar triomfalment, les feien desfil·lar pel Foro, i acabaven d'esclaves d'algun procònsol. An aquesta, vinguda del Cameron, segons m'ha dit l'alemany, aixís que acabi la guerra, la enviaràn a Alemanya a... instruir-la, i no sabem què deu ésser més trist, si fer d'esclava o fer de instruïda.

La esclava podia trobar un bon amo; però una instruïda, essent negra i princesa i sense dot, qui la voldrà a Munich o Baviera? De què li servirà la instrucció? Podrà fer de telefonista, de mestra laica o de ferroviària, una princesa del Cameron? Pot-ser la convenceràn que lo millor és que's faci monja. Monja la filla dels boscos! I acabarà cuidant malalts, que no seràn els malalts del seu poble, per a obtenir la recompensa que li explicaràn uns llibres que sabrà llegir, però que no sabrà entendre.

De moment m'han assegurat que li han comprat unes mitges noves. Del nú al garró, del garró a les de seda i de les de seda a la lliga-cama. Ja han començat a instruir-la.

XARAU

Amb tot el desconsol de les ànimes senzilles que són les que estimen el gènere truculent, per la acció mateixa de sa pròpia senzillesa, s'ha despedit del nostre públic la companyia Caralt.

Son record, per més que ha representat alguns vodevils i el primer actor ha celebrat son benefici amb una defectuosa traducció de *Samson*, quedarà lligat als drames policíacs i an aquest respecte, val a confessar que era bastant millor que la que temps enrera actuà al «Nuevo».

El contrast que, emperò, ofereix la companyia Guerrero-Mendoza, que debutà ahir, es dels formidables. Porta aquesta companyia una pila d'obres noves a Barcelona i entre elles *La ciudad alegre y confiada*, el darrer grandios èxit d'en Benavente. Regna aquí veritable espectació per a conèixer aquesta obra i sens dubte, la seva estrena serà un veritable aconeteixement.

No arribem a temps de parlar de *El duque de El* dels germans Quintero que fou l'obra del debut. Ho farem un altre dia.

Ha acabat també ses tasques la companyia de la Jordi, de la nostra Jordi. Ha emmudit, doncs, una de les coses substancialment barcelonines. Epoca teatral de renovacions i forasterismes és aquesta i les aus viatgeres s'aixopluguen en les nostres teulades mentres les de casa s'entornen al niu.

An aquest niu de la Jordi quins aus plens de promeses s'hi covaràn?

Al teatre «Tivoli» seguint la fructífera campanya sarsuelera, després de l'estrena de *El capricho de las damas*, estrenada anteriorment en un altre teatre amb un títol «del que no quiero acordarme» ha vingut el de *Flor de cerezo* de la raó social Perrin i Palacios i el mestre Barrera. La obra es bastant dolenteta i, com diuen els telegrams «no fué del agrado del público». Aquest aplaudí perquè era de justícia, la presentació i interpretació de la sarsuela.

La benemèrita companyia Plana-Llano, ja quasi barcelonina, mentres prepara l'estrena de *La luz de los ojos* de l'Avellí Artís i d'una obra de l'Amichatis, ens ha ofert l'adaptació d'una obra francesa amb el títol de *El Infierno* (80 representacions al teatre de la Comedia de Madrid). Amb això i amb que sapiguen que és dels autors que formen el *trust de la risa* tindran els llegidors completes notícies i cabal idea de l'obra, de quin model francès amb el títol de *Las delicias del hogar* ens oferi la companyia Caralt una adaptació menys afortunada que aquesta dels senyors Paso i Abati que té, a dir veritat, molta gracia.

La companyia l'interpretà amb la cura a que'ns té habituats.

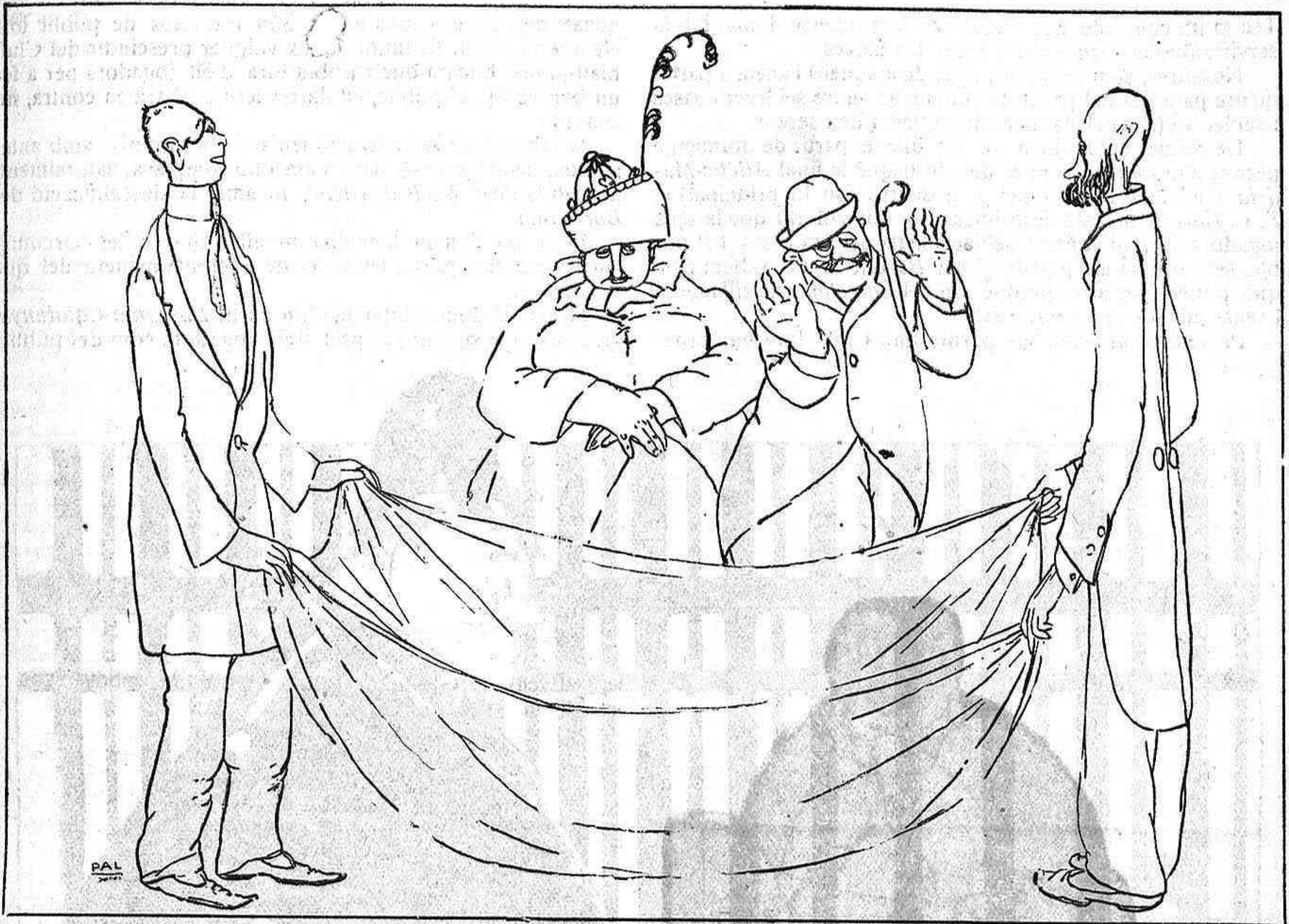
A primers de juny la companyia Plana-Llano cedirà son lloc a la d'en Simó-Rasó (Bàrcena-Alba-Codina) de que és director artístic en Martínez Sierra.

Hi ha curiositat per a veure què faràn.—FARFARELLO.

LA GLORIA D'EN BENAVENTE

— Vaja, no hi ha res que emocioní tant com una grossa ovació del poble.

LA BANDERA PER LA TORRE

—Això raí, si no hi vol gastar tant, compri menos tela...
—Oh, no pot ésser; a la patria gran li correspon la bandera grossa; si's tractés d'una de catalana seria diferent...

El diumenge tingué lloc en l'entitat «Germanor Barcelonina» el benefici del quadro escènic amb el drama romàntic *Reviure*, original del novell autor en Narcís Perbellini. Per a fer-nos càrrec de la valua d'aqueixa obra, seria necessari veure-la en un teatre de primera categoria i a mans d'experts comedians, puig per a aficionats és un plat massa fort. L'acció és interessant i el llenguatge molt pulcre. Tota ella és digne d'un conciençut estudi que no pogué assolir malgrat els bons intents.

• La tessi de l'obra és d'un romanticisme feridor a certes tendències de la rancia noblesa. Sense desmerèixer el segon i tercer acte, el més ferm és el primer, on els diàlegs són vibrants, particularment el que sostenen la monja i en Carles. La perruqueria i sastreria admirables; no aixís la tramoia i guardarroba. La concurrència nombrosa i escullida. Esperem una segona representació.

Esplèndit per tots conceptes resultà el concert de «musica de cámara» donat pel *Trio Soler*, en la Sala Mozart, el passat diumenge. Veritat és que el programa no podia ésser més suggestiu, tota vegada que constaven en ell tres primeres audicions originals de celebrats compositors, i això sempre constitueix un gratíssim alient per als feligresos del temple d'art del carrer de la Canuda.

Els executants donaren una excel·lent interpretació a les composicions de Brahms, Haëndel, Dvorak i Sinding anunciades, essent ovacionats en la magnífica *Sonata* i en el *Rondó*, d'extraordinari efecte, que omplien la segona part, sobre

tot en aquest últim que filigranaren d'una manera exquisida el violoncelista Manel Ig. Soler i la senyora Barella.

La senyoreta Alsina, cada dia més complerta i més afinada, i el senyor Roig foren igualment aplaudits amb molta justícia en el reste de les peces executades, especialment en les *estrenes*, que agradaren força tant pel mèrit de les obres com per la manera de ésser dites.

En resum, una vetlla agradabilíssima de la que guardaràn bon recort tots els oients.

Si nosaltres fossim com certs periodistes deportius, aprofitaríem el fracàs foot-ballístic de diumenge passat, mal anomenat *Basconia-Catalunya*, per a dir-ne quatre de fresques als senyors de la F. C. de C. de F.

Però nosaltres no tenim, ni volem tenir, cap qüestió personal amb aquells senyors, ni encara que la tinguéssim, aprofitaríem aquestes ocasions llamentables per a revenjar-nos.

Tenim un concepte més elevat del periodisme i mai farem servir aquestes planes per a coses tan baixes.

Nosaltres, som nosaltres, (que deia aquell) i anem a parlar quatre paraules del partit de diumenge entre sel·lecció basca i sel·lecció (?) catalana, ben imparcials i ben serens.

De primer entuvi hem de dir que el partit de diumenge pecava d'inoportú. Fa pocs dies hi hagué la final *Atlético-Madrid* i además (i això per a nosaltres fou lo principal) el *F. C. Barcelona* està descalificat, lo que vol dir que'ls seus jugadors no poden ésser sel·leccionats per ara i tant. I el públic se'ls estima als jugadors del *Barcelona*, no sabem perquè, pot-ser per això, perquè són del *Barcelona* senzillament, i sense ells no va a veure partits.

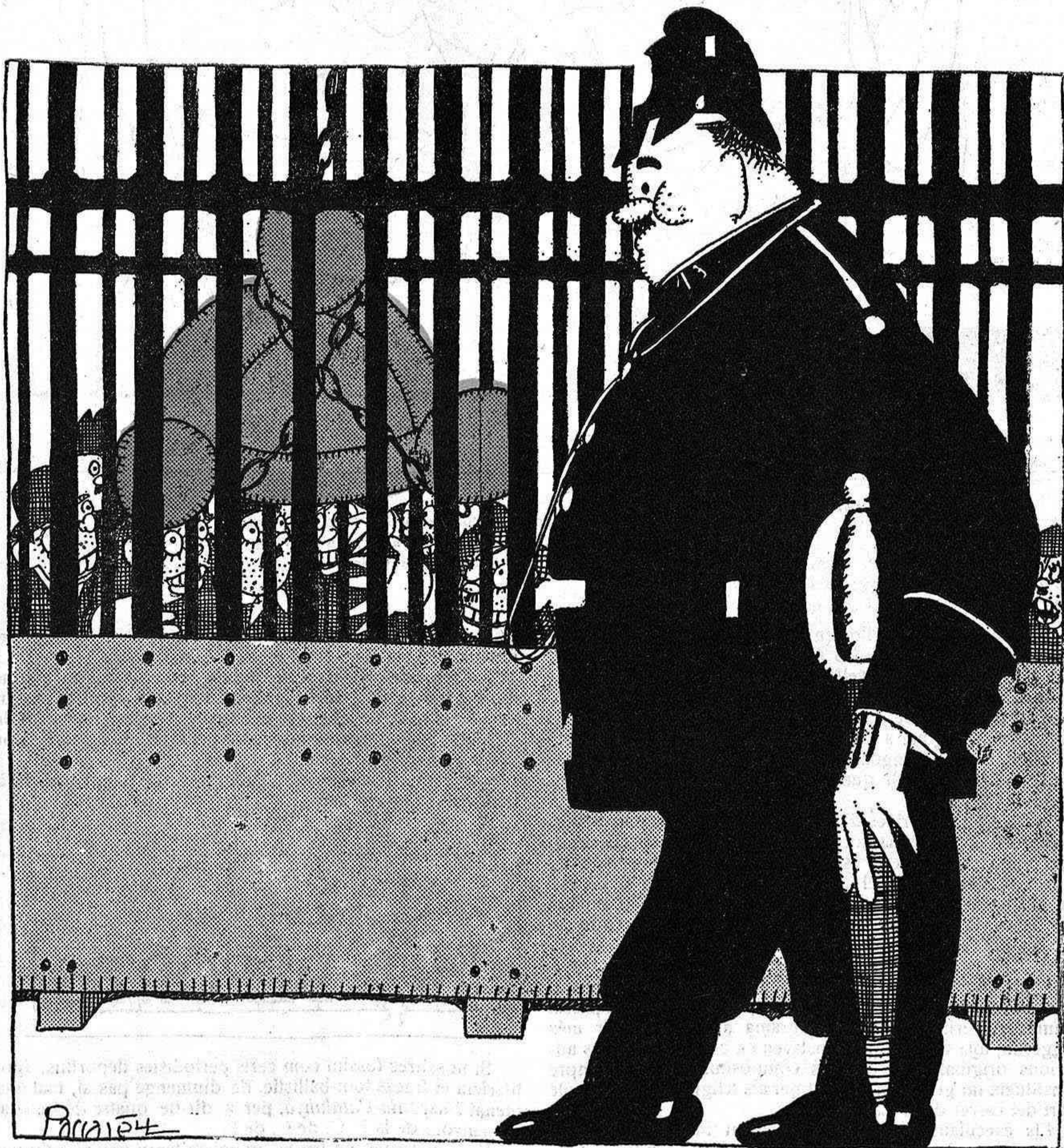
Proves? Aquí tenen els partits amb Clubs forasters orga-

nitzats pels altres Clubs lo... Són fracassos de públic tots els que intenten. Es inútil doncs volguer prescindir del Club blau-grana. Encara que's trobin fóra d'ell jugadors per a fer un bon equip, el públic, en darrer terme fallarà en contra, no anant-hi.

Ja sabem que la Federació tenia el compromís, amb anterioritat, de fer aquests partits ara i no comptava, naturalment, ni amb la final *Madrid-Atlético*, ni amb la descalificació del *Barcelona*.

Però no donem la culpa an ells, sino a les circumstancies que han portat les coses de diferenta manera del que s'esperava.

Hi hagué doncs diumenge, un partit *Basconia-Catalunya*, gris, soso i trist, tant per part dels jugadors com del públic

EL PA SEGUR

—No tengan miedo los pobres, que el muy truán ya está en buen recaudo!..

que era molt escàs; semblaven uns funerals de tercera. Quina diferència amb l'any passat!

Els bascongats amb en Carrasco, Belauste, Patricio i *Pichichi* al davant, s'encarregaren de demostrar-nos que la nostra selecció era una espècie de *melindro* per a ells, i sense matar-s'hi massa guanyaren per 3 a 1.

Oh! i encara aquest un, hagués sigut treballat, menys mal. El cas és que fou d'un *penalty* que tirà en *Quinqué* i que'l públic tonto aplaudí com si's tractés d'una gran jugada.

Els tres *goals* de Basconia foren ben treballats i ben fets, s'ha de confessar, sobressortint el d'en *Pichichi* (el primer que fa a la nostra ciutat) que fou assolit per facultats i per *daixoneses*.

Dels nostres jugadors, què'n direm? Exceptuant en *Quinqué* que podia fer quelcom i no feu res per estar marcadíssim tant per en Carrasco com per en Belauste, els demés davanters estigueren *fusellables* (dispensin la frase) i sols jogaren un xic els mitjos Monistrol i Salvo i en *Pacan* a la defensa. Lo demés, *palla*.

Arbitrà aquesta *desgracia* en Amecha que ho feu bastant malament. I que'ns dispensi en *Manolo*.

I prou foot-ball i prou partit perquè greu ens sab de no haver-ho deixat correr i anar a veure la correguda de bous de les *Sorres* o el Dinar de l'Unitat Catalana del Park-Güell, espectacles bon xic més divertits.

Dilluns ens digueren que hi havia una moixinganga de partit revenja entre'ls bascs i els nostres. No volguerem anar-hi.

Arri allà!

HIP

La benèfica Associació de la Premsa diària de nostra ciutat llogà la plaça de les Arenes a don Salvador Alcalà i celebrà allí una correguda de braus de Pérez de la Petxina que foren occits pels destres Pastor, Josepet (a) Gallet V i Muntanya Formosa, amb les seves colles corresponents.

La cosa anà molt bé. La plaça estava plena a vessar presidint unes noies molt maques acompanyades del ex-períodista don Sebó. Pels estirats, les barreres i les escalinates, també hi havia moltes fembres precioses.

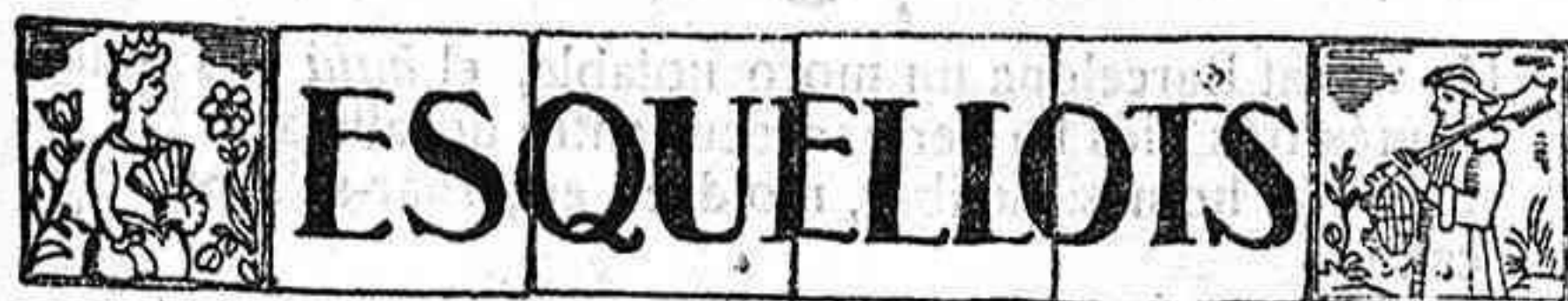
La cèlebre Raquel Meller, abandonant el seu ofici de cantadora sortí a fer d'artista eqüestre. Sempre és bò el variar, però me sembla que a la major part del públic li agradaria més que no fos ella la que anés a cavall.

Els braus ho foren de veres quasi tots, especialment el primer i l'últim. Els destres feren lo possible per a quedar bé sobressortint l'armat, el qual, aconseguí tallar l'orella del quart de la tarda després d'una feina feta tota amb la mà esquerra.

El Gallet molt bè en un parell de banderetes en els passi i en els tregui. Desgraciat al occir.

En Muntanya-Formosa, menys apàtic que altres vegades i molt lluit amb la crossa.

No hi hagueren desgracies. Totes van ésser per a els pobres de la Monumental. Què s'hi farà?

El kolossal banquet de «La Lliga» se celebrà sense cap incident.

La gent volia, al final, que parlés en Prat de la Riba.

Però aquest és mut.

Solament, de quan en quan, somriu.

Els cinc mil coberts han donat an en Regàs un prestigi i una popularitat immenses.

Ja és a la llista d'en Prat, i en Pol s'en malfia. Perquè en Regàs pot ésser, demà, un gran organitzador d'eleccions.

Ja saben de qui servir-se si en Pol s'enfurunyava.

Veritablement, a «La Lliga» totes li ponen.

Ha estranyat a molta gent el *menú* del banquet dels lligueros. Ja és per a estranyar.

En un dinar de cinc mil homes, no hi havia ous!

Però, en canvi, en compensació, hi havia dos quilòmetres de taulons!...

I dispensin que insistim tant parlant d'aquest àpet de la unitat electorera i panúrgica de Catalunya.

Pensin que fou kolossal!!

El dia de la Festa de la Flor—que ni és festa ni és flor—l'alcalde obtingué un èxit. Quedà materialment recobert de... diguem-ne floretes. Ell reia, reia, i anava pagant i agraint les floretes amb galania.

Un alcalde jove i galant! Els senyors de la Tuberculosis l'haurien de demanar a perpetuitat.

Pot-ser el senyor marquès no s'hi oposaria.

No voldríem que ningú s'ofengués.

Però trobem ofensiu i depressiu per a Barcelona, «ciutat d'hivern», que els *urbanos* no portin encara els pantalons blancs.

Se troba a Barcelona l'ex-governador senyor Francos Rodríguez. Li han donat un banquet. I diuen que l'home content mirava amb llàstima al senyor Suárez Inclán!

Es que ja sab el pa que s'hi dona!

El *Carboneret* i la *Manuela* han sigut posats en llibertat. Comprovada la llur ignocència, és lo millor que la Justícia podia fer.

Ara lo millor que la parella podria fer seria anar a trobar an en Bono, de *El Noticiero*.

I felicitar-lo per la propaganda.

Dissabte passat tingué lloc l'anunciat homenatge a la memoria d'en Rius i Tauler.

L'acte es celebrà al peu del monument d'aquell gran patrici, a qui avui, un cop mort, omplim d'alabances, i ahir, en vida, coronàrem d'espines.

L'homenatge consistí en flors, discursos, musica, i un potent «¡Viva España!» i «¡Viva el Rey!» donat pel governador.

Ja ho diuen les dites castellanés: *Vale más tarde que nunca*, i *Vale más poco que una «canonada»*.

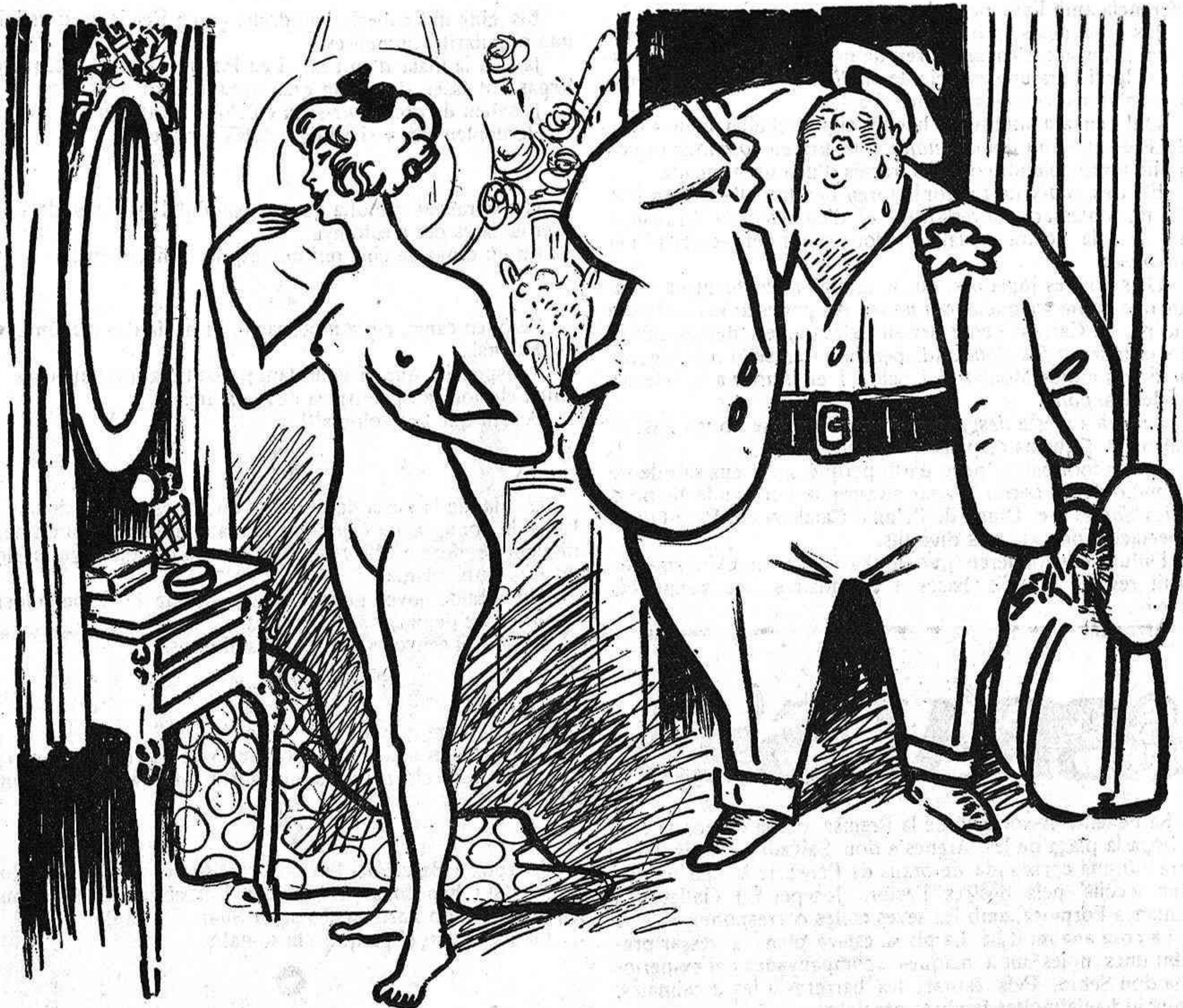
Els espectadors de la Plaça Monumental tingueren la *satisfacció* de presenciar una aparatosa enganxada.

Ens ho varen contar a la sortida:

—Sabs el noviller *Gracia*? Doncs ha sigut portat a la «enfermeria» amb dues ferides greus.

—Pobre xicot!

—Ara imagina't si, en comptes de *Gracia*, s'arriba a dir *Desgracia!*

L'ARRIBADA SOBTADA

L'Estiu.—Ja soc aquí, noia.
La Primavera.—Ai, quin susto!... Vès qui havia de pensar amb vostre, tan aviat!

Un nou sport.
Consisteix en pescar granotes, al surtidor de la Plaça Reial.

Són molts els bordegaços que s'hi dediquen a ciència i paciència dels municipals.

Una canya i un fil amb un drap vermell al cap-de-vall, i ja està. A esperar que piquin.

I el públic fent rotllo, i vinga badar.

L'«Atracció» ja té una delícia més per a afegir a les *innumerables belleses* de la nostra estimada vila. Ara podrà editar un nou follet de propaganda: «Barcelona ciudad de invierno y vivero de ranas».

NOTES DE CASA.

De l'Ateneu Enciclopèdic Popular rebérem una tarja de convit per a la Conferència del senyor Carreras Candi sobres «La Barcelona setzecentista, descrita i coneguda per Cervantes».

Del Centre de U. R. del Districte VII una invitació per a la vetllada pro Gironés.

A tots, gracies.

Què me'n diuen de la caloreta d'aquests dies?
Ha vingut sobtada i atapeïda.
A la platja de la Mar Vella ha començat ja el montatge de les barraques de banys.

En Cambó ja te un altre número Kolossal a punt de solfa per a espertarrar pagesos: Un berenar regionalista a la platja de la «Deliciosa».

Els cinc mil de l'Unitat, en tapa-rabos, menjant sardines escabetxades.

Ha visitat Barcelona un moro notable, el *bajá* El Ermiki. Només tres dies ha permanescut entre nosaltres. Això són homes: arribar, moldre i entornar-se'n pel mateix camí.

Que aprengui en Muley Hafid!...

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

TELÉFONO 4115

JOAQUÍN M.ª BARTRINA

ALGO

COLECCIÓN DE POESÍAS

SEPTIMA EDICIÓN LUJOSAMENTE DECORADA

Un tomo

Pesetas 4

VERSOS

Y PROSA

Pesetas 0'50

P. ALDAVERT

ALLÀ VA QUE TRONA

PESETES 0'50

UN PUEBLECITO

por AZORÍN

Un tomo

PESETAS 3

JOSÉ M.ª SALAVERRÍA

CUADROS EUROPEOS

Un tomo

PESETAS 3'50

NOVEDAD

LA FILOSOFÍA DEL DERECHO EN DON FRANCISCO GINER
Y SU RELACIÓN CON EL PENSAMIENTO CONTEMPORÁNEO

por F. DE LOS RIOS URRUTI

Un tomo tela

Pesetas 3'50

ACABA DE PUBLICARSE

GUÍA GENERAL DE CATALUÑA

(BAILLY BAILLIÈRE - RIERA)

COMERCIO : INDUSTRIA : AGRICULTURA : GANADERÍA : MINERÍA : PROPIEDAD
PROFESIONES : ARANCELES DE ADUANAS, ETC. ETC.

1916

Un tomo tela de más de 1.300 páginas

PESETAS 10

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

LA CALOR A BARCELONA

El Sol ja comença a picar